

Значну увагу приділено вивченню прав і свобод людини. Учні ознайомлюються з поняттям "права і свободи людини", характеризують види прав і свобод людини і наводять приклади; називають міжнародні документи з прав людини і прав дитини та аналізують зміст статей Загальної декларації прав людини, Конвенції ООН про права дитини; висловлюють власні судження про значення прав людини і дитини; знайомляться із механізмами захисту прав людей з інвалідністю. Діти розглядають питання "громадянства", якими є підстави набуття й припинення громадянства України; розв'язують правові ситуації щодо набуття громадянства людьми; вивчають основні права, свободи та обов'язки громадян України; оцінюють важливість та правове значення юридичного зв'язку людини і держави, важливість конституційних прав і свобод та обов'язків для громадянина і держави.

Діти мають можливість ознайомитися механізмами участі громадян у житті держави, своєї громади, дізнаються про поняття "самоврядування", важливість участі громадян у вирішенні загальнодержавних питань та проблем життя громади; про діяльність громадських, молодіжних і дитячих організацій, важливість і завдання функціонування учнівського самоврядування.

Діти з особливими освітніми проблемами отримують знання з основ різних галузей права: цивільного, трудового, сімейного, адміністративного, кримінального. Особливе місце належить розгляду питань, пов'язаних із правопорушенням та юридичною відповідальністю. Учні вчаться розрізняти види правопорушень, описувати ознаки правопорушення; аналізувати правові ситуації щодо правопорушень, оцінювати вчинки та поведінку учасників ситуацій з точки зору її правомірності. Діти ознайомлюються як поводити себе в небезпечних ситуаціях, щоби не стати жертвою злочину. Вони знають, які діють правоохоронні органи в Україні, їхні функції; а також: як вести себе, якщо тебе затримала поліція; як відбувається розгляд справ у судах і т.д.

Отже, уроки правознавства допомагають учням формувати правову свідомість та правову культуру. Але слід звертати увагу і на такі чинники: значна перевага надається вивченню прав людини (і дитини), менше акцентується увага на обов'язках; відчувається розрив між змістом правових норм і конкретною поведінкою учнів; потрібно більше наголошувати на питаннях особистої відповідальності людини за свою поведінку; головний акцент робиться на заборонах, обмеженнях замість розкриття змісту їх моральних засад.

Найперше завдання правового виховання — озброєння учнів знаннями законів, підвищення їх юридичної обізнаності, систематичне інформування їх про актуальні питання права. Правові знання є тим підґрунтям, на якому формується правова свідомість. Вони допомагають учням співвідносити свої вчинки і поведінку своїх товаришів не лише із загальновідомими моральними нормами, а й з вимогами законів, коригувати свою поведінку, змінювати її у правильному напрямі.

Правові погляди мають бути засновані на загальних правових знаннях та уявленнях про державу і право, про правові відносини між людьми, про конституційні права та обов'язки особистості. Важливо, щоб ці знання і уявлення правильно відображали певні правові норми, адже інакше правові погляди будуть хибними. Одним із найважливіших компонентів правової свідомості є переконання — усвідомлення людиною істинності світоглядних та моральних понять та її особиста готовність діяти відповідно до цих правил і понять.

Формування правової свідомості (і правової культури) на уроках правознавства є ефективним тільки тоді, коли поєднується з іншими напрямками і формами правовиховної роботи: робота учнівського самоврядування, позакласна робота, попередження правопорушень, робота з батьками, вивчення предметів, робота з педагогами.